BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul al 55-lea | 12 pagini | EXEMPLARUL { In România: 3 lei / In străinătate: 6 lei | 12 Pagini | Nr. 59 Marți 1 Martie 1938

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120.288/932

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25

CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

ABONAMENTE LA „VESELIA" „UNIVERSUL COPIILOR" ȘI AL TINERETULUI" ZIARUL CĂLĂTORIILOR Câte 220 Lei pentru 12 luni în țară

FONDATOR: LUIGI CAZZAVILLAN

DIRECTOR: STELIAN POPESCU

Muncă și bună rânduială

Firește, că pentru înviorarea vieții noastre regionale, care, precum am spus, se înșiră printre principalele griji ale guvernului uniunii naționale, inițiativa Statului, județului, comunei trebue să meargă mână'n mână cu inițiativa particulară, dornică să se manifeste oriunde găsește câmp deschis de lucru, înțelegere și încurajare. Arătam, într'un articol precedent, nevoia de-a înconjura cu atenții și înlesniri speciale dispoziția acelor întreprinzători hotăriți să creieze o industrie, un comerț, o exploatare de orice fel, mai ales în regiunile cu populații oropsite, fie din cauza lipsei de pământ arabil, fie din lipsa condițiunilor potrivite pentru punerea în valoare a altor isvoare și posibilități locale de câștig.

In sarcina inițiativei publice ar veni în primul rând construirea de drumuri, mai ales în regunile prea izolate de principalele artere de comunicație, apoi: scutiri de impozite pe anume perioade, reducerea tarifelor de transport, preferință la furniturile pentru Stat, comună, județ, avantagi vamale, etc. Toate acestea ar deveni o răsplată bine meritată pentru acei întreprinzători cari vor fi izbutit să cleme la viață regiuni uitate în mizerie și sălbătăcie. Să ne amintim numai de înflorirea economică la care au ajuns azi Fienii Dâmboviții, cu satele din jur, datorită înființării grupului de industrii pur românești din anii din urmă: fabrică de ciment, de țiglă, fabrică de becuri electrice, etc.

In sarcina inițiativei publice trebue să intre și grija de a desvolta în mijlocul populațiilor, din aceleași regiuni izolate și înapoiate economicește, îndeletniciri noui sau de a reînvia pe cele părăsite: mici industrii, meșteșuguri, industrii casnice, comerț de articole țărănești, în măsura posibilităților naturale, pe care le oferă regiunea. Școli practice, după nevoile și specialitățile de producție ale regiunii, pot ajuta de aproape această inițiativă, așa cum s'a procedat, de pildă, sub regimul unguresc, pentru ajutorarea populației din ținuturile săcuești.

Fosta stăpânire a răspândit printre secui deprinderea lucrului de lemnărie, folosindu-se de imensa bogăție de material lemnos, pe care pădurile din aceste ținuturi îl puneau la îndemână în condițiuni excepționale. Iar azi, cei mai buni lemnari, tâmplari, dulgheri, parchetari, butnari, constructori se recrutează din secuime pentru lucrările din marile centre ale țării.

Și la fel, după condițiunile naturale locale, s'ar putea reînvia și desvolta: industria împletiturilor, a ceramicei, a vărăriilor, sau: albinăritul, sericicultura, oieritul, cășeriile, etc.

Până acum am umblat ca orbii, fără să vedem lângă noi — și fără să punem la încercare — nenumăratele isvoare de muncă și de câștig.

Alte națiii, mai puțin dăruite cu asemenea bunuri naturale, au izbutit să scoată mătase din urzici, stofă din lapte și benzină din cărbune. In timp ce ai noștri crapă de foame cu bogățiile la nasul lor.

Accidentul de automobil depe b ulevardul Carol

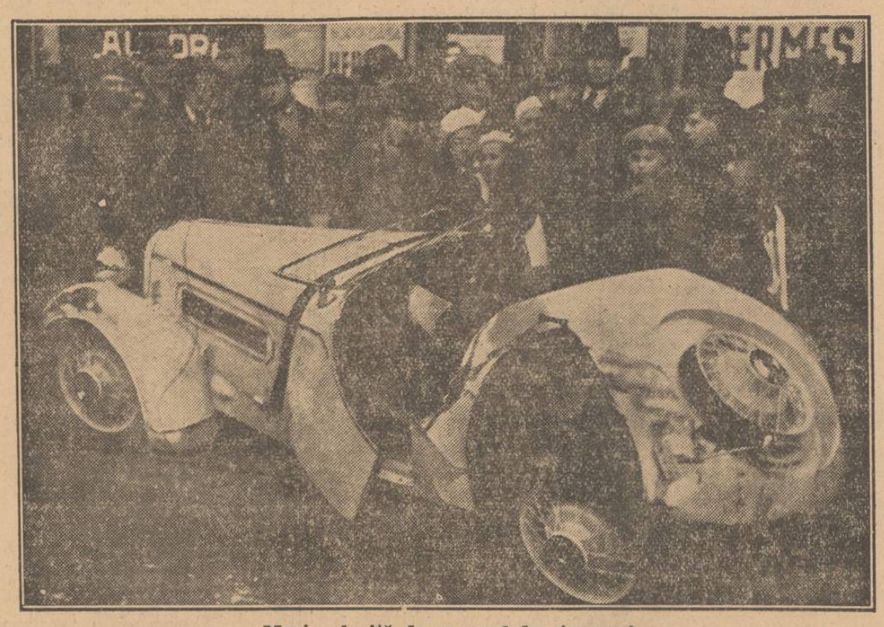

Mașina lovită de vagonul de tramvai

Pe bulevardul Carol, în dreptul casei cu nr. 25, automobilul 4513B. a fost tamponat de vagonul de tramvai 181 depe linia 24.
D. Simu Ciomei, proprietarul mașinei, care era la volan, s'a ales cu câteva leziuni ușoare.

„State mici și slabe"

In discursul rostit zilele trecute în dramatica ședință a Camerei Comunelor, d. Neville Chamberlain, președintele consiliului de miniștri britanic, a vorbit despre „statele mici și slabe" ale Europei de azi.

Firește, n'a fost în intențiunea premierului britanic, să stabilească o ierarhie de valori juridice în fața dreptului internațional. D. Chamberlain, prin însăși declarația făcută în aceeași ședință, că Marea Britanie rămâne credincioasă Societății Națiunilor alе cărei principii fundamentale nu înțelege să le renege, recunoaște implicit egalitatea între state, — acea egalitate de drepturi și datorii care este un atribut al suveranității naționale a fiecărui stat, acea egalitate care este singura cale conducătoare la solidaritatea internațională.

Este deci evident că d. Chamberlain, s'a gândit, vorbind de state „mici" la configurația lor geografică, la numărul de kilometri pătrați, iar calificativul de „slabe" privea desigur potențialul de forță materială de care dispun unele state europene și capacitatea pe care o au de a-și mări eventual această forță. In această ordine există desigur o inegalitate între state. Dar o inegalitate fizică, din care în nici un caz nu poate decurge o ierarhie între state, ca principiu juridic, o erarhie din care ar izvorî o inegalitate de drepturi, acestea emanând toate din suveranitatea națională care este totală și egală pentru toate statele. In vremea imediat după război, s'a vorbit de „state cu interese limitate". Inițiativa wilsoniană, care a fost acceptată de toată lumea, a pus capăt odată cu înființarea Societății Națiunilor, și acestei concepțiuni, egalitatea juridică a tuturor statelor, „mari sau mici", „puternice sau slabe" fiind recunoscută.

Și de atunci, trebue să se recunoască de toată lumea, că tocmai statele mici, necontenit și fără cea mai mică șovăire, au dat exemplul respectului lor față de principiile fundamentale ale dreptului internațional, față de angajamentele lor internaționale.

Nu vom face în cadrul acestui articol bilanțul comparativ al respectului care l-au păstrat diferitele state față de îndatoririle lor internaționale, deși un asemenea bilanț ar putea stabili în ordinea moralei internaționale, o îndreptățită ierarhie. Ne vom feri chiar a reaminti aci gravele și multiplele abateri ale „marilor puteri" de la diferitele lor angajamente internaționale, în cadrul tratatelor regionale, ori în cadrul pactului Societății Națiunilor.

Vom vorbi pro domo.

„Statele mici și slabe", din primul ceas al închegării lor definitive în fruntarii naționale, s'au menținut exclusiv în cadrul dreptului internațional. Conștiente de valoarea morală a principiilor pactului Societății Națiunilor, ele au fost pătrunse nu numai de idealismul acestor principii, dar de tot conținutul lor real, în a cărui aplicațiune au crezut și pe care l-au aplicat, în ce le privește, cu hotărîre și nesovăitoare lealitate.

Pornind de la această înaltă concepțiune morală a egalității nu numai de drepturi dar și de datorii, „statele mici și slabe" și-au îndeplinit obligațiile lor internaționale chiar și atunci când ele contraveneau sentimentelor lor sau intereselor lor.

Reunite prin pacte regionale, în organisme politice cu obiective limitate, ele n'au încetat totuși sub această formă unitară, de a sta în slujba dreptului internațional, de a sprijini, de câte ori a fost nevoe, orice acțiune menită să restabilească justiția internațională.

Solidaritatea dintre ele — și cel mai strălucit exemplu îl dau Mica Înțelegere și Înțelegerea Balcanică—înțelepciunea cu care au știut să niveleze ori ce asperități între ele și să puie interesele lor reciproce, pe tărâmul economic ca și pe cel politic, într'o perfectă armonie, au asigurat politicii internaționale europene, instrumente solide de cohesiune și de forță puse numai în slujba dreptului și a dreptății.

„Statele mici și slabe" n'au așteptat decât un singur lucru: o identică atitudine, o aceași concepțiune și o identică acțiune, din partea „statelor mari și puternice". Așteptarea lor a fost poate de multe ori dezamăgită, dar nici odată dezamăgirea nu le-a slăbit nici credința în drept, nici hotărârea de a se menține în sfera dreptului.

„Statele mici și slabe" rămân și de aci înainte neclintite în crezul și în hotărârea lor. „Micii", ele nu vor încerca nici odată să se mărească teritorialiceste în dauna altora — „slabe" ele nu vor înceta de a face toate sacrificiile pentru a se întări, convinse că nici odată nu vor pune această forță mărită în slujba unei nedreptăți.

„Statele mici și slabe" așteaptă cu deplină încredere ceasul când și „statele mari și puternice" vor găsi, prin armonizarea intereselor lor reciproce și mai ales prin statornicirea unei acțiuni comune și nesovăitoare în apărarea dreptății și a dreptului, în respectarea drepturilor fiecăruia și în îndeplinirea obligațiilor reciproce, acea cale care duce la consolidarea păcii. Dacă există o erarhie incontestabilă între state, aceasta este numai în ordinea morală, adică în aceea care orânduește statele după cum își respectă sau nu angajamentele internaționale, după cum înțeleg respectarea dreptului fiecăruia și după cum practică credința în principiile ce le afirmă.

In această ordine, „statele mici și slabe" nu sunt, desigur, pe planul al doilea.

—oox●xoo—

Groaznicul accident al unui lucrător

Brașov, 26 Februarie

Pe când lucrătorul pietrar Albert Ekel din Brașov, str. Agricultorilor 9, lucra la deblocarea unei stânci din cariera „Titan" de lângă Brașov, n'a observat că stânca se deplasează încet-încet și a continuat să sape cu o rangă la temelia ei. La un moment dat stânca s'a rupt și a luat-o la vale. Nefericitul lucrător nu a mai avut timpul necesar să tragă ranga, care i-a perforat stomacul scotându-i afară intestinele. In stare foarte gravă a fost transportat la spitalul „Gh. Mârzescu" unde în urma îngrijirilor date de d. dr. Popp, se speră că va scăpa cu viață.

Un grup de deputați englezi a cerut noui alegeri parlamentare

(Serviciul special al „Universului")

Londra, 26 (Radio Central). — *„Daily Miror" anunță că numeroși deputați au luat ieri inițiativa de a cere să se facă noui alegeri parlamentare în Mai.*

Acești deputați sunt de părere că rezultatul tratativelor anglo-italiene nu e sigur și, în caz de nereușită, d. Chamberlain va trebui să apeleze din nou către țară. Mai ales pretențiile Italiei în ce privește canalul de Suez sunt inacceptabile pentru Marea Britanie.

In caz de noui alegeri, d. Chamberlain ar obține un mandat pentru o politică mai hotărâtă și ar fi silit atunci să apeleze din nou la concursul d-lui Eden.

Japonia, alarmată de atacurile avioanelor chineze

(Serviciul special al „Universului")

Tokio, 26 (Radio Central). — *Alarmat de atacurile avioanelor chineze, ministerul de război japonez a hotărât să ia cele mai severe măsuri pentru apărarea teritoriului său împotriva acestor atacuri.*

In primul rând, s'a hotărât instalarea în toate porturile de pe coasta occidentală a Japoniei a numeroase baterii antiaeriene. S'a mai hotărât rechemarea unei părți din aviatorii japonezi cari se află acum pe frontul chinez, spre a putea fi întrebuințați la gonirea avioanelor chineze, în cazul când acestea ar mai apare deasupra teritoriului japonez.

Profesiunea politică

—oxo—

N'am înțeles niciodată cum un om incapabil să se încadreze într'o profesiune oarecare e totuși în stare să conducă treburile publice. O profesiune e în orice caz un lucru mult mai simplu decât complicatele probleme legate de demnitatea publică. Și cel care s'a remarcat cu eminență în cadrul ei a dat o probă de vrednicie chiar pentru sarcini eventuale mai mari, ce trec dincolo de interesul personal, în sfera de interese ale colectivității naționale.

Dar nu vedem cum unul, care s'a dovedit incapabil să poarte o sarcină profesională, poate avea totuși umeri voinici pentru sarcinile publice, care pretind forțe deosebite, dacă nu chiar gigantice.

Și totuși, regimul în care a trăit România până ieri ne-a oferit spectacolul unei foarte numeroase categorii de oameni, pe cari nu-i puteai identifica în nicio profesiune precisă, dar toți erau de profesiune politică. Despre democrație s'au spus multe lucruri crude, dar cel mai drept dintre toate e acela că ea întreține „cultul incompetenței" — adică al nepriceperii. Cultul incompetenței însemnează promovarea incapabililor din domeniul profesional la rangul de conducători ai treburilor publice. Ei au ajuns de jos la înălțimi amețitoare nu prin puterea organică ce crește arborii și-i ridică pe unii deasupra altora, ci printr'o anume ușurătate, ce suie pleava în vânt și face ca paiele să plutească peste crestetele valurilor. Deosebirea e că plevei îi spunem tot pleavă și paielor tot paie, pe câtă vreme nepriceputilor ridicați în capul nostru al tuturor le-am spus oameni politici, iar lumea a fost nevoită să-i respecte formal ca demnitari și conducători.

S'a născut din această pricină o atmosferă de ipocrizie generală, la care aproape toți ne-am supus ca unei legi a falsității și a falsificării. Omul verificat ca incapabil sau inexistent în domeniul profesiunii devenea obiectul unui respect formal din momentul instalării lui în scaunul demnității publice. Autoritatea vine dela cuvântul autor, iar autor nu e decât acela care are la activul său o serie de fapte sau de vrednicii, din care autoritatea se desface și ni se impune ca lumina ce crește din ceara consumată a unei făclii. Tocmai de aceea ni se pare un chin degradant să simulezi respectul formal față de nepriceputul învestmântat pompos în demnitate publică.

Prezența incompetenților în posturile de conducere a fost astfel un izvor de falsificare morală a noastră, a tuturor. Exemplul lor a determinat felul de a judeca al multora dintre noi în sensul că, cu cât ești mai lipsit de merite reale, cu atât ai dreptul să aspiri mai sus. In țara noastră, oricine n'are o meserie se gândește cu tot dinadinsul că e foarte bun să ajungă cel puțin ministru.

Ajuns odată sus, i se deschid imediat vastele posibilități de a trăi boierește, fără niciun fel de muncă. Consiliile de administrație ale întreprinderilor i se pun la dispoziție, „cadourile" de zeci de milioane i se oferă ca din senin, cum singur a declarat un fost ministru strâns numai o clipă cu ușa la controlul averilor.

Azi e o excepție cu totul rară să vezi pe un fost demnitar întorcându-se acasă sărac cum era înnainte de a ajunge.

Există în țara asta averi individuale crescute din profesiuni și averi născute din cariere politice. Cele dintâiu sânt vrednice de respect, fiindcă sânt rodul muncii, al priceperii și al puterii de creație; cele din urmă reprezintă traficul de prestigiu al demnităților ocupate sau în perspectivă de a fi ocupate.

O eră nouă va începe în România când va dispărea total profesiunea politică. Ea e parazitul monstruos al vieții noastre publice. Valorificarea profesiunilor reale, de trudă creatoare intelectuală și manuală, care pretinde atât electorului cât și candidatului la demnități o meserie precisă, cuprinde principiul unei adevărate moralități în stat. Cel mai vrednic în profesiunea lui e totdeodată cel mai destoinic să ne conducă. Selecționarea elitelor statului după acest criteriu va însemna moartea incompetenței și a relelor ce decurg din ea ca paludismul din mlaștini.

NICHIFOR CRAINIC

Organizație de spionaj descoperită în Stat

Washington, 26 (Rador). — *D. Edgar Hoover, șeful poliției speciale americane, a declarat că azi au fost arestați aici doi bărbați și o femee învinuiți de complot pentru vânzarea unor secrete ale armatei și marinei americane.*

Cei trei arestați sunt: Johanna Hofmann din Dresda, coafeuză pe bordul transatlanticului „Europa", Gunther Rumrich, fost sergent în armata americană, și Eric Glaser, soldat în armata americană.

D. Hoover a precizat că Rumrich a făcut mărturisiri complete. Astfel el a declarat că a obținut sume de bani dela an... ar fi ag... străin ... formații... coastă, ... legătură cu apărarea canalului Panama.

După informațiile date de poliție, prin arestările făcute azi s'a zădărnicit un complot pus la cale împotriva unui ofițer care comanda un important post militar la New-York.

Acest ofițer trebuia să fie atras într'o cameră de hotel, având asupra sa documente militare importante, iar complotiștii aveau să-l atace și să-l omoare pent... mâna pe documen...

Corul de copii „Wiener Sängerknaben" a sosit Sâmbătă la București

CRONICA ȘTIINȚIFICĂ

Sir Jagadis Chunder Bose

de prof. CHR. MUSCELEANU

Pe pământul Indiei, unde de mii de ani puterea magiei domina o populație de zeci de milioane de oameni, în ultimul timp a apărut un număr de oameni de știință, care prin cercetările lor au ajuns să fie cunoscuți de întreaga lume științifică de pe suprafața pământului.

Unul dintre acești savanți cu renume mondial mort de curând a fost **Sir Jagadis Chunder Bose.**

J. C. Bose s'a născut la Mymensingh (Bengal) în anul 1858. Primele studii le-a făcut la Calcuta de unde apoi a plecat în Anglia unde a studiat cu marii fizicieni englezi, Rayleygh și J. J. Thomson. S'a întors apoi în India în 1885, fiind numit profesor la Colegiul Președinției din Calcuta. Primele sale cercetări sunt în domeniul radiațiunilor electromagnetice.

Cercetările însă care l-au făcut celebru sunt acelea care îmbină fizica cu fiziologia, mai cu seamă în studierea lumei vegetale.

După concepțiile din secolul trecut planta se considera că este formată dintr'un număr de celule care se influențează unele pe altele prin fenomenul de osmoză apoasă

Claude Bernard făcând experiențe cu planta cunoscută **„sensitiva"** care prezintă fenomenul de a se strânge îndată ce este atinsă, a arătat că sub influența eterului sau a cloroformului, această plantă devine inertă pentru 20—25 minute. După acest interval de timp **sensitiva** recapătă proprietatea pe care o avea înainte de a fi supusă anestezicului.

Aceste experiențe au fost explicate prin influența anestezicului asupra protoplasmei celulare, fără a se gândi cineva atunci la existența unui sistem nervos. Toate sforțările biologiștilor până acum câtva timp erau de a se da acestor fenomene o explicație pe cale mecanică.

Cercetări întreprinse de **Dutrochet, Leclerc, Haberlandt, Pfeffer, Ricca** și alții au fost făcute mai mult spre a explica acțiunile mecanice care se produc în plante. Savantul indian Bose, directorul institutului de cercetări din Calcuta, care astăzi îi poartă numele, după mulți ani de cercetări, a ajuns la convingerea însă că în plante există o rețea de transmisiune comparabilă cu aceia care există la oameni și animale.

Sensibilitatea față de electricitate este de 8—10 ori mai mare ca la om. Un curent de a 7 milioana parte dintr'un amper are o acțiune bine pronunțată.

Preocuparea fundamentală însă a lui Bose a fost de a realiza mijloacele de a pune în evidență **în special nervii și mușchii vegetali.**

Cu o sondă electrică cu tija

Fig. 1. — **Sir Jagadis Chunder Bose.**

de platin izolată într'un înveliș de sticlă, având numai extremitățile libere, a putut să exploreze la diferite adâncimi tija vegetalelor prin excitare cu un curent electric. In modul acesta a constatat că într'un pețiol al unei foi, în care se constată existența a patru fascicole libero-lemnoase, fiecare fascicol fiind format de un strat de lemn acoperit de două strate de liber, unul intern și altul extern, curentul electric trece când sonda ajunge la un **„liber"** și nu trece când este **în lemn.**

După Bose liberul care este conducător de electricitate constitue **rețeaua sensibilă de nervi în plantă.**

Trebuia acum să găsească elementele care se supun acțiunii nervilor, așa cum sunt mușchii la animale. Pentru a rezolva această chestiune a căutat să studieze mișcarea în regnul vegetal.

Pentru a se studia mișcarea plantelor s'a folosit **cinematograful** care se știe că poate să varieze timpul de producere a unui fenomen prin accelerare sau prin încetinire (au ralenti). Printr'un dispozitiv aranjat special format din mai multe motoare comandate de un orologiu de precizie se cinematografiază o plantă automat din zece în zece minute.

După ce s'au obținut un mare număr din aceste fotografii filmul se proectează cinematografic cu o iuțeală reglementară de 24 imagini pe secundă, adică cu o iuțeală de 14.400 ori mai mare. Prin această proectare se vede pe ecran cum plantele se mișcă.

Dr. Comandon, care a studiat viața vegetală la cinematograf, a arătat pe ecran lupta pe care o dau plantele ca să-și găsească condițiunile cele mai bune de viață. Sunt plante care fac mișcări ca să prindă unele insecte. Planta **„dionea"**, prinzătoare de insecte, are foi plate și ovale pe care se găsesc peri tari care în momentul când o insectă se așează pe foaia acesteia, perii imediat se curbează în forma unei curse în care prinde micile viețuitoare. Prinzătoarea se strânge ca un corset pe măsură ce insecta se sbate ca să scape. După ce a fost imobilizată în acest corset, secretă un suc care descompune corpul victimei din care apoi nu se elimină mai târziu decât resturile.

Planta telegraf (Sesmodium gygans) care trăește în câmpurile Gangelui are două mici foliole la baza frunzelor principale care se mișcă fără încetare. Indigenii spun că dansul acesta capătă cadența pe care o are un sgomot periodic făcut în apropiere.

Bose pleacă de la concepția că spre a se produce aceste mișcări trebue să existe un țesut special cum sunt la animale mușchii, care se supun ordinelor date de nervi. Din cercetările făcute s'a găsit că la baza pețiolului frunzelor sensitivei se găsește o mică cantitate de materie, în forma unei pernițe, numită **pulvinus.** Într'o secțiune făcută în această perniță se văd patru părți distincte care se pot contracta după direcții diferite. Prin aceste contractări frunza se poate ridica sau scobori, întoarce la dreapta sau la stânga Aceste părți distincte ale perniței (pulvinus) sunt considerate ca mușchi care sub comanda liberului, considerat de Bose că ar fi nervii plantei, fac diferite mișcări reflexe.

La animale și la om un nerv sensitiv este legat de măduva spinării printr'un ganglion nervos, format din celule motrice care bifurcă curentul nervos. In momentul când atingem cu degetul o flacăre, un curent nervos foarte intens este trimis prin nervul sensitiv la aceste celule motrice ale ganglionului care au rolul de a-l împărți în două. O parte din curent este trimis aproape instantaneu spre a se face o mișcare de ferire a degetului de flacără, iar a doua este trimisă la creer care ia decizia definitivă.

Nervul sensitiv, ganglionul și nervul motor **se numesc arcul reflex.**

Bose a găsit că și la plante este ceva analog cu arcul reflex. **„El a găsit că cele două strate de liber, unul interior și altul exterior sunt două căi de transport cu funcțiuni distincte, unul centripet și altul centrifug. Când se face excitarea într'un punct al plantei, ea se transmite prin stratul centripet la pulvinus care se contractă și care apoi prin liberul centrifug se transmite la alte foi. Dacă excitarea este mai intensă atunci este trans-**

(Continuare în pag. 2-a)